

คุณภาพชีวิตสมรส : ศึกษาเฉพาะกรณีข้าราชการสังกัด
กรมประชาสัมพันธ์ กรมการพัฒนาชุมชน
และสำนักผังเมือง

นางสาว พิมพ์พรณ สุรนนท์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาสังคมศึกษามหาบัณฑิต

ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2535

ISBN 974-582-070-9

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

019721 I16244942

MARITAL QUALITY OF MARRIED LIFE :
A CASE STUDY OF GOVERNMENT OFFICIALS
OF DEPARTMENT OF PUBLIC WELFARE,
DEPARTMENT OF COMMUNITY DEVELOPMENT AND
DEPARTMENT OF TOWN AND COUNTRY PLANNING

MISS PIMPUN SURANUNT

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts
Department of Sociology and Anthropology

Graduate School

Chulalongkorn University

1992

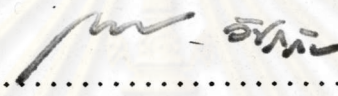
ISBN 974-582-070-9

หัวข้อวิทยานิพนธ์ คุณภาพชีวิตสมรส : ศึกษาเฉพาะกรณีข้าราชการ สังกัดกรม
 ประชาสงเคราะห์ กรมการพัฒนาชุมชน และสำนักงานเมือง

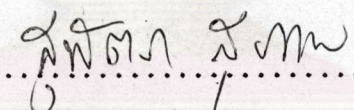
โดย นางสาวพิมพ์พรณ สุรนนท์
ภาควิชา สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อารง สุทธาศาสน์

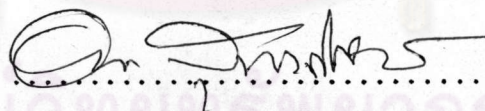

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรราษฎร์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ สุพัตรา สุภาพ)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อารง สุทธาศาสน์)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิเทศ ตินณะกุล)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

พิมพ์รณ ลุ่รนนท์ : คุณภาพชีวิตล่่มรล่ : ศึกษาเฉพาะกรณีข้าราชการ ล่่งก่ดกรมประข่า-
ล่่งเคระหะห์ กรมการพัฒนาลู่่มชน และล่่านักฝ่ังเมือง (MARITAL QUALITY OF MARRIED
LIFE : A CASE STUDY OF GOVERNMENT OFFICIALS OF DEPARTMENT OF PUBLIC
WELFARE, DEPARTMENT OF COMMUNITY DEVELOPMENT AND DEPARTMENT OF TOWN
AND COUNTRY PLANNING) อัจจารย์ที่ปร่ักษา : ผค.ดร.อารง ลู่่ทรล่่าล่่น, 111 หน้า.
ISBN 974-582-070-9

ว่ดลู่ประล่่งค้ในการศ้กษาค้ือ

1. ศ้กษาคูณภาพช้วิตล่่มรล่ในมءءความพ้งพอใจในช้วิตล่่มรล่
2. ศ้กษาบ้จล่ย์ที่มีอ้ทธิพลล่่อความพ้งพอใจในช้วิตล่่มรล่

การศ้กษาล่ั้งน้ ศ้กษาจากลู่่มลู่่วอยาลู่่อย่างข้าราชการที่ล่่มรล่ล่แล้วในล่่งก่ด

- กรมประข่าล่่งเคระหะห์ ล่่านวน 50 คน (และคูล่่มรล่)
- กรมการพัฒนาลู่่มชน ล่่านวน 50 คน (และคูล่่มรล่)
- ล่่านักฝ่ังเมือง ล่่านวน 50 คน (และคูล่่มรล่)

ล่อยลู่แบบล่อบถาม ผลการศ้กษาว่จ้ล่ล่ั้งน้พบว่

บ้จล่ย์ที่มีอ้ทธิพลล่่อความพ้งพอใจในช้วิตล่่มรล่มากที่ลู่่ดค้ือการล่่นบ้ล่่นลู่่มจากบุคคลน้ยล่่าค้ญ รอล่ลง
มาตามล่่าล่บค้ือ ความล่่มานล่่านท้างบทบาท ความเป็นเพ้ชนช้วิต และความเสยเปรยบล่่มพ้ล่ ล่่วนล่่วแปร
ที่ม้ความล่่มพ้ล่กับความพ้งพอใจในช้วิตล่่มรล่ค้ือความคล่่ายค้ล่ก้กันท้างการศ้กษา และรายล่้อยของคูล่่มรล่ ล่่วน
ล่่วแปรที่ไม่ม้ความล่่มพ้ล่กับความพ้งพอใจในช้วิตล่่มรล่ค้ือ ความคล่่ายค้ล่ก้กันท้างอายุ อายุแรกล่่มรล่ ระยะเวลา
ความคู้นเคยก่อนล่่มรล่ และระยะเวลาการล่่มรล่

ศูนย์วิทยพัทยาการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา.....ล่่งค้มหาวิทยาลัยและมานชยวิทยา.....
สาขาวิชา.....ล่่งค้มหาวิทยาลัย.....
ปีการศ้กษา.....2535.....

ลายมือช้ือนล่ด.....
ลายมือช้ืออัจารย์ที่ปร่ักษา.....
ลายมือช้ืออัจารย์ที่ปร่ักษาร่วมน.....

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

PIMPUN SURANUNT : MARITAL QUALITY OF MARRIED LIFE : A CASE STUDY OF GOVERNMENT OFFICIALS OF DEPARTMENT OF PUBLIC WELFARE, DEPARTMENT OF COMMUNITY DEVELOPMENT AND DEPARTMENT OF TOWN AND COUNTRY PLANNING
THESIS ADVISOR : ASSIS. PROF. ARONG SUTHASAT Ph.D. 111 pp.
ISBN 974-582-070-9

The purposes of this study are :-

1. To study marital quality of married life in the aspect of marital satisfaction.
2. To study the factors affecting marital satisfaction.

This study has been conducted from within the pattern government officials attached to the prescribed units.

- A sample of 50 (spouses included) from the Department of Public Welfare.

- A sample of 50 (spouses included) from the Department of Community Development.

- A sample of 50 (spouses included) from the Department of Town and Country Planning.

By means of questionnaires, the results of this study are as follows:

Support from significant others revealed the highest factors affecting marital satisfaction, followed by role consensus, companionship and relative deprivation, education homogamy and family income revealed relationship to marital satisfaction. In addition, no significant age homogamy, age at marry, period dating and period of marry.

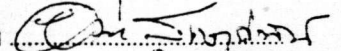
ศูนย์วิทยพัชการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา.....สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา.....

สาขาวิชา.....สังคมวิทยา.....

ปีการศึกษา..... 2535.....

ลายมือชื่อนิติต..... น.ส. วิพพวณ..... สิริ.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... .....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม..... -.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยคำแนะนำและได้รับความช่วยเหลือจากบุคคล
หลายท่าน จึงใคร่ขอกล่าวนามไว้เป็นเกียรติ ณ ที่นี้

รองศาสตราจารย์ สหัตรา สุภาพ ประธานกรรมการในการสอบวิทยานิพนธ์
ได้เป็นผู้ให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อารง สุทธาศาสน์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ได้
กรุณาให้คำปรึกษา คำแนะนำ และตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ในการเขียน
วิทยานิพนธ์นี้

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิเทศ ตินณะกุล กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ เป็นผู้ให้
คำแนะนำที่เป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัย

คณาจารย์ทุกท่านในภาควิชาที่ได้ประสาทวิชาความรู้อันมีค่าแก่ผู้วิจัย

คุณพิกุลทอง เกษมสันต์ คุณณัฐดี ชุมภูทอง และคุณธนัชรา งามคำพร้อม
ช่วยเหลือในการสัมภาษณ์และการเก็บข้อมูล

เพื่อน ๆ และน้อง ๆ นิสิตปริญญาโท ที่ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจด้วย
ดีเสมอมา ผู้ที่มีส่วนสำคัญทำให้วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จได้คือ ชำราชากรสังกัดกรมประชา
สงเคราะห์ กรมการพัฒนาชุมชน และสำนักผังเมือง ที่ให้ความช่วยเหลือและให้ความ
ร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ตลอดจนให้ความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการ
ศึกษาวิจัยอย่างยิ่ง และกำลังใจอันสำคัญยิ่งแก่ผู้วิจัย คือ คุณแม่ พี่ ๆ และทุก ๆ คนใน
ครอบครัว

ผู้วิจัยขอกราบขอพระคุณท่านอาจารย์ คุณแม่ พี่ ๆ และขอขอบคุณผู้ที่มีส่วนเกี่ยว
ข้องให้ความช่วยเหลือ และสนับสนุนในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี

พิมพ์พรณ สุรนนท์

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
บทที่	
1 บทนำ.....	1
2 กรอบแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	5
3 ระเบียบวิธีวิจัย.....	21
4 ผลการวิจัย.....	28
5 สรุปผลและข้อเสนอแนะ.....	95
บรรณานุกรม.....	98
ภาคผนวก.....	101
ประวัติผู้เขียน.....	111

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่

1	แสดงจำนวนและร้อยละของลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง.....	30
2	แสดงจำนวนและร้อยละที่มีผลต่อความพึงพอใจในชีวิตสมรสในแต่ละด้าน...	33
3	แสดงจำนวนและร้อยละของความพึงพอใจในชีวิตสมรสด้านการสนับสนุน จากบุคคลนัยสำคัญ.....	34
4	แสดงจำนวนและร้อยละของความพึงพอใจในชีวิตสมรสด้านความเป็นเพื่อน คู่ชีวิต.....	36
5	แสดงจำนวนและร้อยละของความพึงพอใจในชีวิตสมรสด้านความสามานฉันท์ ทางบทบาท.....	38
6	แสดงจำนวนและร้อยละของความพึงพอใจในชีวิตสมรสด้านความเสียเปรียบ สัมพัทธ์.....	40
7	แสดงความสัมพันธ์ของความพึงพอใจในชีวิตสมรสด้านการสนับสนุนจากบุคคล นัยสำคัญกับความคล้ายคลึงกันทางอายุน้อย.....	41
8	แสดงความสัมพันธ์ของความพึงพอใจในชีวิตสมรสด้านการสนับสนุนจากบุคคล นัยสำคัญกับความคล้ายคลึงกันทางอายุมาก.....	42
9	แสดงความสัมพันธ์ของความพึงพอใจในชีวิตสมรสด้านการสนับสนุนจากบุคคล นัยสำคัญกับความคล้ายคลึงกันทางการศึกษาน้อย.....	43
10	แสดงความสัมพันธ์ของความพึงพอใจในชีวิตสมรสด้านการสนับสนุนจากบุคคล นัยสำคัญกับความคล้ายคลึงกันทางการศึกษามาก.....	44
11	แสดงความสัมพันธ์ของความพึงพอใจในชีวิตสมรสด้านการสนับสนุนจากบุคคล นัยสำคัญกับอายุแรกสมรสน้อย.....	45
12	แสดงความสัมพันธ์ของความพึงพอใจในชีวิตสมรสด้านการสนับสนุนจากบุคคล นัยสำคัญกับอายุแรกสมรสมาก.....	46

ตารางที่

13	แสดงความสัมพันธ์ของความพึงพอใจในชีวิตสมรสด้านการสนับสนุนจากบุคคล นัยสำคัญกับระยะเวลาความคุ้นเคยก่อนสมรสน้อย.....	47
14	แสดงความสัมพันธ์ของความพึงพอใจในชีวิตสมรสด้านการสนับสนุนจากบุคคล นัยสำคัญกับระยะเวลาความคุ้นเคยก่อนสมรสมาก.....	48
15	แสดงความสัมพันธ์ของความพึงพอใจในชีวิตสมรสด้านการสนับสนุนจากบุคคล นัยสำคัญกับระยะเวลาการสมรสสั้น.....	49
16	แสดงความสัมพันธ์ของความพึงพอใจในชีวิตสมรสด้านการสนับสนุนจากบุคคล นัยสำคัญกับระยะเวลาการสมรสยาว.....	50
17	แสดงความสัมพันธ์ของความพึงพอใจในชีวิตสมรสด้านการสนับสนุนจากบุคคล นัยสำคัญกับรายได้ของคู่สมรสน้อย.....	51
18	แสดงความสัมพันธ์ของความพึงพอใจในชีวิตสมรสด้านการสนับสนุนจากบุคคล นัยสำคัญกับรายได้ของคู่สมรสมาก.....	52
19	แสดงความสัมพันธ์ของความพึงพอใจในชีวิตสมรสด้านความเป็นเพื่อนคู่ชีวิต กับความคล้ายคลึงกันทางอายุน้อย.....	53
20	แสดงความสัมพันธ์ของความพึงพอใจในชีวิตสมรสด้านความเป็นเพื่อนคู่ชีวิต กับความคล้ายคลึงกันทางอายุมาก.....	54
21	แสดงความสัมพันธ์ของความพึงพอใจในชีวิตสมรสด้านความเป็นเพื่อนคู่ชีวิต กับความคล้ายคลึงกันทางการศึกษาน้อย.....	55
22	แสดงความสัมพันธ์ของความพึงพอใจในชีวิตสมรสด้านความเป็นเพื่อนคู่ชีวิต กับความคล้ายคลึงกันทางการศึกษามาก.....	56
23	แสดงความสัมพันธ์ของความพึงพอใจในชีวิตสมรสด้านความเป็นเพื่อนคู่ชีวิต กับอายุแรกสมรสน้อย.....	57
24	แสดงความสัมพันธ์ของความพึงพอใจในชีวิตสมรสด้านความเป็นเพื่อนคู่ชีวิต กับอายุแรกสมรสมาก.....	58
25	แสดงความสัมพันธ์ของความพึงพอใจในชีวิตสมรสด้านความเป็นเพื่อนคู่ชีวิต กับระยะเวลาความคุ้นเคยก่อนสมรสน้อย.....	59

ตารางที่

26	แสดงความสัมพันธ์ของความพึงพอใจในชีวิตสมรสด้านความเป็นเพื่อนคู่ชีวิต กับระยะเวลาความคุ้นเคยก่อนสมรสมาก.....	60
27	แสดงความสัมพันธ์ของความพึงพอใจในชีวิตสมรสด้านความเป็นเพื่อนคู่ชีวิต กับระยะเวลาการสมรสสั้น.....	61
28	แสดงความสัมพันธ์ของความพึงพอใจในชีวิตสมรสด้านความเป็นเพื่อนคู่ชีวิต กับระยะเวลาการสมรสยาว.....	62
29	แสดงความสัมพันธ์ของความพึงพอใจในชีวิตสมรสด้านความเป็นเพื่อนคู่ชีวิต กับรายได้ของคู่สมรสน้อย.....	63
30	แสดงความสัมพันธ์ของความพึงพอใจในชีวิตสมรสด้านความเป็นเพื่อนคู่ชีวิต กับรายได้ของคู่สมรสมาก.....	64
31	แสดงความสัมพันธ์ของความพึงพอใจในชีวิตสมรสด้านความสมานฉันท์ทาง บทบาทกับความคล้ายคลึงกันทางอายุน้อย.....	65
32	แสดงความสัมพันธ์ของความพึงพอใจในชีวิตสมรสด้านความสมานฉันท์ทาง บทบาทกับความคล้ายคลึงกันทางอายุมาก.....	66
33	แสดงความสัมพันธ์ของความพึงพอใจในชีวิตสมรสด้านความสมานฉันท์ทาง บทบาทกับความคล้ายคลึงกันทางการศึกษาน้อย.....	67
34	แสดงความสัมพันธ์ของความพึงพอใจในชีวิตสมรสด้านความสมานฉันท์ทาง บทบาทกับความคล้ายคลึงกันทางการศึกษามาก.....	68
35	แสดงความสัมพันธ์ของความพึงพอใจในชีวิตสมรสด้านความสมานฉันท์ทาง บทบาทกับอายุแรกสมรสน้อย.....	69
36	แสดงความสัมพันธ์ของความพึงพอใจในชีวิตสมรสด้านความสมานฉันท์ทาง บทบาทกับอายุแรกสมรสมาก.....	70
37	แสดงความสัมพันธ์ของความพึงพอใจในชีวิตสมรสด้านความสมานฉันท์ทาง บทบาทกับระยะเวลาความคุ้นเคยก่อนสมรสน้อย.....	71
38	แสดงความสัมพันธ์ของความพึงพอใจในชีวิตสมรสด้านความสมานฉันท์ทาง บทบาทกับระยะเวลาความคุ้นเคยก่อนสมรสมาก.....	72

ตารางที่

39	แสดงความสัมพันธ์ของความพึงพอใจในชีวิตสมรสด้านความสมานฉันท์ทาง บทบาทกับระยะเวลาการสมรสสั้น.....	73
40	แสดงความสัมพันธ์ของความพึงพอใจในชีวิตสมรสด้านความสมานฉันท์ทาง บทบาทกับระยะเวลาการสมรสยาว.....	74
41	แสดงความสัมพันธ์ของความพึงพอใจในชีวิตสมรสด้านความสมานฉันท์ทาง บทบาทกับรายได้ของกลุ่มสมรสน้อย.....	75
42	แสดงความสัมพันธ์ของความพึงพอใจในชีวิตสมรสด้านความสมานฉันท์ทาง บทบาทกับรายได้ของกลุ่มสมรสมาก.....	76
43	แสดงความสัมพันธ์ของความพึงพอใจในชีวิตสมรสด้านความเสียเปรียบสัมพัทธ์ กับความคล้ายคลึงกันทางอายุน้อย.....	77
44	แสดงความสัมพันธ์ของความพึงพอใจในชีวิตสมรสด้านความเสียเปรียบสัมพัทธ์ กับความคล้ายคลึงกันทางอายุมาก.....	78
45	แสดงความสัมพันธ์ของความพึงพอใจในชีวิตสมรสด้านความเสียเปรียบสัมพัทธ์ กับความคล้ายคลึงกันทางการศึกษาน้อย.....	79
46	แสดงความสัมพันธ์ของความพึงพอใจในชีวิตสมรสด้านความเสียเปรียบสัมพัทธ์ กับความคล้ายคลึงกันทางการศึกษามาก.....	80
47	แสดงความสัมพันธ์ของความพึงพอใจในชีวิตสมรสด้านความเสียเปรียบสัมพัทธ์ กับอายุแรกสมรสน้อย.....	81
48	แสดงความสัมพันธ์ของความพึงพอใจในชีวิตสมรสด้านความเสียเปรียบสัมพัทธ์ กับอายุแรกสมรสมาก.....	82
49	แสดงความสัมพันธ์ของความพึงพอใจในชีวิตสมรสด้านความเสียเปรียบสัมพัทธ์ กับระยะเวลาความคุ้นเคยก่อนสมรสน้อย.....	83
50	แสดงความสัมพันธ์ของความพึงพอใจในชีวิตสมรสด้านความเสียเปรียบสัมพัทธ์ กับระยะเวลาความคุ้นเคยก่อนสมรสมาก.....	84
51	แสดงความสัมพันธ์ของความพึงพอใจในชีวิตสมรสด้านความเสียเปรียบสัมพัทธ์ กับระยะเวลาการสมรสสั้น.....	85

ตารางที่

52	แสดงความสัมพันธ์ของความพึงพอใจในชีวิตสมรสด้านความเสียเปรียบสัมพันธ์กับระยะเวลาการสมรสยาว.....	86
53	แสดงความสัมพันธ์ของความพึงพอใจในชีวิตสมรสด้านความเสียเปรียบสัมพันธ์กับรายได้ของคู่สมรสน้อย.....	87
54	แสดงความสัมพันธ์ของความพึงพอใจในชีวิตสมรสด้านความเสียเปรียบสัมพันธ์กับรายได้ของคู่สมรสมาก.....	88
55	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความคล้ายคลึงกันทางอายุกับความพึงพอใจในชีวิตสมรส.....	89
56	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความคล้ายคลึงกันทางการศึกษากับความพึงพอใจในชีวิตสมรส.....	90
57	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอายุแรกสมรสกับความพึงพอใจในชีวิตสมรส....	91
58	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาความคุ้นเคยก่อนสมรสกับความพึงพอใจในชีวิตสมรส.....	92
59	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาการสมรสกับความพึงพอใจในชีวิตสมรส.....	93
60	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ของคู่สมรสกับความพึงพอใจในชีวิตสมรส.....	94